

Свети чудотворци и безсребърници Козма и Дамян

Именници:

Козма, Кузман, Дамян, Дамяна, Красимир, Красимира, Красин, Красина

Народът ни празнува в тяхна чест два пъти в годината – на 1 юли и на 1 ноември. Почитат се като покровители на народните лечители. Помни се техният завет, че няма по-тежка болест от тази на душата, че болестите на духа водят често и до страдания на тялото. Те били почитани и като покровители на ковачите и на книжовното учение. Зимният празник съвпада с Деня на народните будители – най-добрите лечители на душата.

Празниците в чест на Козма и Дамян разполовяват годината на лято и зима и почитат светците заради тяхната лечителска сила във време, когато светът най-много има нужда от помощ и лек – дните след преминаването към лято на Еньовден и малко преди да започне коледен пост.

Св. Козма и Дамян били родни братя. Те се родили в провинцията Асия, Мала Азия. Баща им бил езичник, а майка им изповядвала християнската вяра. Мъжът ѝ починал рано, и младата вдовица заживяла благочестив живот, поучавала децата си да водят богоугоден живот, учила ги на страх Божи, съветвала ги да се утвърждават в християнските добродетели.

Козма и Дамян от ранна възраст залягали да изпълняват Божия закон. Когато пораснали, те просияли със своите добри дела като две светила. За да бъдат полезни на ближния, те

се заели да изучават лекарското изкуство; изучили вълшебните свойства на различните билки и се прочули като лекари. Господ Исус благословил двамата лекари и им дарувал чудотворна целителна сила. Братята били много скромни. Те не търсели земна слава и величие, нито пък богатства. Не взимали от излекуваните болни ни пари, ни дарове, изпълнявайки строго съветите на Спасителя към апостолите: „Болни изцерявайте, прокажени очиствайте... Даром получихте, даром давайте“ (Мат. 10:8). Заради тяхното безкористие църквата ги назовава „безсребреници“.

Култът към двамата братя – безсребърници и чудотворци Козма и Дамян бил изключително разпространен през III в. на пределите на Източната Римска империя. Те живеели в околностите на Рим и не само изучили лекарското изкуство и лекували даром, но извършили и множество благотворителни дела – подпомагали бедни и бездомни, подсигурявали им подслон, храна и лечение.

Заради изповядването и разпространението на християнски идеи, няколко фанатизирани езичници ги наклеветили на местните управници. Братята Козма и Дамян щели да бъдат съдени в Рим. Щом се узнало за това в селото, в което живеели, техни приближени ги склонили да се скрият и ги завели в една пещера. Когато не ги намерили, римските войници задър-

жали няколко техни съселани и ги заплашили с мъчения и смърт. Тъй като Козма и Дамян не желаели никога да пострада вместо тях, доброволно се предали на римските войници и били заведени в Рим при царя. Той ги принудил да извършват езически ритуали и да се откажат от християнските си убеждения, но по неведоми причини, внезапно се разболял. Отправяйки горещи молитви към своя Бог, светите чудотворци и безсребърници го излекували. Уверявайки се в силата на християнската вяра и могъществото на християнския бог, царят се отказал от езическите си убеждения и приел християнството. Двамата лечители били освободени и те продължили да упражняват лечителската си дейност.

Една християнка на име Паладия, която боледувала много години и похарчила голяма част от имота си по лекари, като узнала за тези лекари, изпратила хора да ги повикат, за да я излекуват. Св. Козма и Дамян изпълнили молбата ѝ. Те посетили дома ѝ, помолили се над нея и я излекували от тежката болест. Зарадвана, тя поискала да ги възнагради. Те отказали. Тя обаче настояла един от двамата да приеме поне три яйца в чест на Св. Троица. По-малкият брат, Св. Дамян, понеже тя го заклела в името на Св. Троица, приел скромния дар – трите яйца. Когато по-късно големият брат узнал, че Св. Дамян нарушил дадения пред Бога обет да не приемат никакви дарове за лекуването, поръчал на християните след смъртта им да не ги погребват в един гроб. Дамян, като нарушител на обета, да бъде погребан отделно.

Във времето Козма и Дамян се сдобили с широка популярност и на техните умения завидял бившият им учител, също лекар. Воден от силна злоба, той ги завел в планината и ги убил с камъни. Светите чудотворци и безсребърници Козма и Дамян намерили смъртта си през 284 г. Пръв починал Св. Козма. Когато починал и Св. Дамян, християните преценили, че поръчката на Св. Козма е прекалено строга и не я изпълнили. Като родни братя, които извършили един подвиг и постигнали равна светост, те били погребани в един гроб. По-късно над този гроб бил построен храм, в който се извършвали много чудеса по тяхното молитвено застъпничество. ♦